
Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarförening

Informationsblad för Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening

Nr 4 – 2012

Klosters kyrka, Eskilstuna. Invigd 9 maj 1929. Foto: Richard Attered

Innehåll

Föreningsinformation	2
Ordförandespalten	3
Valberedning	3
Hjalmar Humblas levnadshistoria, del 2	4
Folkbildningens dag	10
Besök på Åkers Bruksarkiv	10
Gustaf	11
Prova på släktforskning	11
En för mycket	11
En historia	12
Dödboken som släktforskningskälla	13
Att kämpa med soldatanor, del 3	14
Höstmöte	17
Kalendarium	18
Nya medlemmar	19
Stockholms Stadsarkiv	19
Sörmländska Släktforskarmässan	20

Föreningsinformation

Eskilstuna – Strängnäs Släktforskarförening

Dambergsgatan 1
633 41 Eskilstuna
016 - 12 21 47
essf@telia.com

Plusgiro 73 81 41 – 1

Medlemsavgifter 2011

Fullbetalande	200.-/år
Familjemedlem	100.-/år
Medlemskap för ungdom upp till 23 år	25.-/år

Avgift för ny medlem som
betalas till föreningen
mellan 1/10 och 31/12 ger fullt
medlemskap påföljande år.

Adressändring

Skickas till kassören

Föreningens hemsida

essf.se

Öppettider

Se vår hemsida essf.se

Redaktör och ansvarig utgivare

Richard Attered
(Se styrelseordförande)

Teknisk redaktör

Håkan Olle Larsson
016 – 35 00 35
0706 – 65 29 39
reproconsult@telia.com

Eftertryck eller citat

Får gärna göras ur Anbudet under
förutsättning att källan och författaren
anges.

Tidskriften Anbudet

Utkommer 4 ggr/år
ISBN/ISSN 9929522492

Manusdagar Till posten

Nr 1 13/1	11/2
Nr 2 14/4	13/5
Nr 3 11/8	9/9
Nr 4 13/10	11/11

Webbmaster

Christer Svensson
016 - 51 67 21
070 – 697 64 43
chrsv2@telia.com

Ordförande

Richard Attered
016 - 641 63
070- 341 20 25
richard.attered@comhem.se

Vice ordförande

Christer Fredriksson
016 - 14 02 46
kriste.fredrikss@telia.com

Sekreterare

Iris Rehnholm
016 - 51 24 97
iris.rehnholm@telia.com

Vice sekreterare

Kerstin Nilsson
0152 – 149 51
070 – 312 20 17
kernil@algonet.se

Kassör

Kjell Ivarsson
016 -12 35 91
kjell.iva@hotmail.se

Övriga ledamöter

Håkan Danielsson
016-34 31 91
070-663 54 30
hasol@bredband.net

Gunilla Thörne
0152 -186 63
0730 – 97 34 04
lasse.gunilla@telia.com

Sören Wister
016 - 35 20 31
070 – 360 47 00
soren.wister@telia.com

Ingela Fångström
0152-75 25 76
070-494 35 31
ingela.fangstrom@hotmail.com

Kommittéansvariga

Utbildning

Sören Wister
(se övriga ledamöter)

Utbildning Strängnäs

Ingela Fångström
(se övriga ledamöter)

Aktiviteter

Håkan Danielsson
(se övriga ledamöter)

Datagruppen Eskilstuna

Göran Thomasson
016-13 02 71
g.thomasson@telia.com

Datagruppen Strängnäs

Kerstin Nilsson
(se vice sekreterare)

Gravstensinventeringen

Kjell Ivarsson
(se kassör)

Registervårdsgruppen

vakant

Resor

Gunilla Thörne
(se övriga ledamöter)

Tidningsredaktion

(se redaktör och ansv. utgivare)

Lokalen Eskilstuna

Christer Fredriksson
(se vice ordförande)

Lokalen Strängnäs

Kerstin Nilsson
(se vice sekreterare)

Föreningslokalen Strängnäs

Trädgårdsgatan 23 (Vuxenskolan)
0152-134 94

Kontaktperson Eskilskällan

Richard Attered
(se ordförande)

Revisorer

Gerd Niedergesäss
016 – 51 50 90
gerd.niedergesass@telia.com

Britt-Marie Andersson

016 – 940 03
b-mason999@telia.com

Valberedning

Ulla-Britt Svensson
016-12 10 29
ullabrittvensson@tele2.se

Göran Olofsson

016-916 48
olofsson.01691648@telia.com

Ordförandespalten

Nu närmar vi oss återigen en höst- och vinterperiod. Verksamheten i föreningen rullar på som vanligt och har så gjort i stort sett hela sommaren. För vissa av oss har det alltid varit något att syssla med för föreningen. Det som tagit mest tid har varit den Sörmländska Släktforskmässan. Den hade vi hoppats mycket på den här gången. Bra med utställare hade anmält sig. Många var nya men många av de "gamla" saknades. Framförallt saknades många av hembygdsföreningarna.

Jag förstår inte varför, för en sådan här mässa är ju ett utmärkt sätt att marknadsföra sig på. Nu blev det inte så många besökare, som vi hade hoppats på. De jag saknade mest var vår egen förenings medlemmar. Vi är ungefär 600 medlemmar i Eskilstuna och Strängnäsområdet och av dessa var det i stort sett de som var funktionärer som var på mässan. Det var en stor besvikelse. Var det vädret eller de många arrangemangen i staden som inverkade? Alla utställare var i alla fall nöjda. Alla som hjälpt till före, under och efter mässan skall ha ett stort tack.

För kursverksamheten och resorna under hösten har det blivit en stor nedgång. Vad det beror på, vet vi inte. Sitter kanske gemene man på sin kammare och försöker lära sig själv? Det är mycket troligt. Risken är ganska stor att de hamnar fel i sin forskning. Antingen lägger de forskningen på hyllan eller i bästa fall kommer de till oss och vill lära sig på rätt sätt. I alla händelser måste vi försöka göra något åt den nedåtgående trenden.

Registervårdsgruppen gnetar på som vanligt med sitt registrerande. Jag har förstätt att målet är att ha en ny utgåva klar till Släktforskar dagarna i Köping nästa år.

Det är lika med Gravstensinventeringsgruppen. De har hållit på i stort sett hela sommaren och nu under hösten med sin inventering av gravstenar. Förbundet berömmar deras idoga arbete.

Gå ut på förbundets hemsida www.genealogi.se och sök gravar på "Gravstensinventeringen". Det är en guldgruva.

I Eskilskällan på Stadsbiblioteket har vi haft och har "Jourhavande släktforskare" under hela hösten varje måndag eftermiddag och sista lördagen i månaden fram t.o.m. 10 dec. för att hjälpa släktforskare. Det har inte varit så värst med besökare. Vi får se om det blir fortsättning efter årsskiftet.

I det här numret har ni inbetalningskort för medlemsavgiften 2013. Glöm inte att uppge avsändare m.m.

Ni som bytt e-postadress var vänlig meddela den nya till kasören.

Alla ni som på något vis har bidragit till föreningens verksamhet under det här året ska ha ett stort tack.

Därmed önskar jag En God Jul och Ett Gott Nytt År och hoppas att det blir en normal vinter, alltså med lite snö och kyla

Richard Attered

Valberedning vald!

Vid årsmötet i mars blev frågan om "Val av Valberedning" bordlagd då alla i valberedningen avgick och ingen ville ställa upp för omval. Efter mycket dividerande och vädjanden lyckades inte årsmötet få fram några nya kandidater och frågan blev således bordlagd. En tid före höstmötet skickade jag ut en skrivelse till alla medlemmar, som jag har e-postadress till c:a 400 st. Skrivelsen beskrev konsekvenserna i ett kort och långt perspektiv av att inte ha en Valberedning samt en vädjan om att varje medlem måste ta sitt ansvar och att komma till höstmötet. 55 medlemmar kom!!!!

Efter mycket dividerande, förklaranden, många förslag, frånsäkringar, långa mycket långa tystnader, så åtog slut-

ligen två medlemmar sig uppdraget att bilda valberedning. Ni ska ha ett stort STORT TACK Ulla-Britt Svensson och Göran Olofsson. Samtidigt lovade Karl Inge Karlberg att vara deras mentor. Vänd er nu till dessa två och ge dem förslag på personer till styrelse. Vid nästa årsmöte, mars 2013, ska ordförande och fyra ledamöter väljas.

Ulla-Britt Svensson tel. 016-12 10 29,

e-post: ullabrittvensson@tele2.se

Göran Olofsson tel. 016-916 48,

e-post: olofsson.01691648@telia.com

Richard Attered

Hjalmar Humblas levnadshistoria

Del 2 fortsättning från Anbudet nr 3 2012

Mina föräldrar hade flyttat från Norrköping och han hade tagit statdrängsplats som andra man i ladugård vid Råby gård ett par mil från Nyköping, så mamma fick mjölka 3 gånger om dagen. Då fanns inga mjölkmaskiner så statarhustrurna fick mjölka om mannen skulle få något betalt. Lönen var då 4-500 kr. om året jämte staten som utgjorde 600 kg råg 200 kg vete 50 kg ärtor 3 l mjölk om dagen och så fick dom sätta en tunna potatis.

Men jag ska väl avsluta min barndom vid Heljelöt. Gästgivarn blev död på hösten samma år jag flytta. Jag kommer ihåg att jag fick följa med honom till Söderköping och öppna grindar. När vi sen skulle hem så var han full och piska på hästen så han var uppskrämd och vit av svett. Då kommer jag ihåg att ett par drängar cyklade ifatt oss och sa åt honom att han skulle ge pojken tömmarna och de sa att det är inte för mycket att drängarna tillrättavisar herrarna någon gång. Men så bar det iväg till nästa gästgivargård som hette Sjögerum, då skulle han in där och jag och hästen fick vänta på honom ett par timmar och då han kom ut var han så full att en karl fick hjälpa mig att få upp honom i vagnen. Det var tur att han blev fastbunden i fotsacken, han mer låg än kunde sitta och då hade jag hand om tömmarna och då kände sig hästen lugn. Efter den resan blev han sjuk och dog. Då på hösten sluta jag och reste hem.

Min styvfar var då ladugårdskarlar vid Råby gård som tillhörde Christineholms gods. Greve Wachtmeister som var ägare till många gårdar kring socknarna Råby-Rönö med flera. Ja så var jag hemma och nu skulle jag ha jobb och jag fick plats som andra man i ladugård. Gården var utgård till Råby gård så det var närma hem. Där fick jag bo i köket hos rättaren på gården. Han fick halv stat för mig så fick jag maten. I lön fick jag 165 kr om året första året och en frisdag i månaden. Jag fick lov att gå upp kl.4 om mornarna, då skulle jag för det första upp på höskullen och riva ner hö till foderborden. Jag vill minnas att det var 3 foderbord. På den tiden fanns inget elektriskt lyse utan det var fotogenlyktor man fick lysa sig med. Det var ett 60-tal kor jämte ungdjur. Jag hade 3 rader att mocka efter och det skulle vara gjort till kl.5 för då kom 4 st. mjölkerskor, då fanns inga mjölkmaskiner. Klockan 7 skulle mjölken iväg till mejeriet. Sen blev det att rykta korna efter frukost som vi hade en timma.

Jag blev kvar i ladugården ett år till och det året fick jag 200 kr. Sedan ledsna jag på korna och deras skötsel. Jag blev mjölkbruk vid samma gård och det året fick jag 300 kr. Då skulle jag köra mjölken till mejeriet på förmiddagen, åkte kl.7 och var hemma till kl.12. Då skulle jag hämta mjölk vid

gårdarna utmed vägen.

Det blev en 15-20 50-kilos flaskor så det var jämt lass, hade parhästar och de var minsann inte de bästa, en var så arg han ville bara bitas och klämma upp mig i spiltan när jag skulle sela på och den andra var enögd och hade så dåliga framben så han kunde stå och ramla omkull.

Jag kommer ihåg pingstafton 1917 det glömmet jag aldrig. Då kom en liten pojke av statarnas barn och fråga mig om han kunde få följa med till mejeriet och det fick han, han fick sitta jämte mig på kuskbocken. Då hände det som jag alltid hade varit rädd för att den där hästen skulle ramla. Jag hade sagt till dem att jag inte ville ha den där hästen för det kunde hända en olycka och så blev det denna pingstafton. När vi kom till en brant backe, den kallades Spångabacken, ungefär halvvägs till mejeriet, då ramla han mitt i backen och det bar av till det höga diket på vänster sida. Hästen på rygg och fick in ett av bakbenen i hjulet och slog huvudet i en sten och skrek så hemskt. Pojken och jag jämte mjölkflaskor slängdes ut på en åker men klara oss med bara förskräckelsen. Tur var att skogvaktaren vid godset bodde på andra sidan vägen så han kom ut och sköt hästen så den inte behövde pinas längre, den andra hästen stod så illa till att han trampa honom och höll på att ramla han också. Sen fick jag hjälp att få upp vagnen på vägen och den mjölk som fanns kvar i flaskorna fick fortsätta till mejeriet med en häst. Just som olyckan skett kom befallningsman och skulle till Nyköping, då var jag rädd att jag skulle få bannor av honom men han bara sa att jag inte kunde rå för det för den där hästen var utdömd för all körning, han skulle endast få användas för att draga vandringspumpen för pumpning av vatten till korna. Ja så kom vi hem och det var pingstafton och jag fick bättre hästar sedan.

På den tiden var jag ung och glad och hade inga bekymmer. Jag var mycket för att spela teater. Jag fick hålla till på logen. Jag hade skickat efter ett enradigt dragspel från Åhlen & Holm i Insjön och skulle lära mig att spela Gubben Noak men det gick inte så jag fick sjunga och deklamera. Jag hade skickat efter masker och blått tyg för halva min lön, det skulle vara ridå och mycket annat. Teaterpjäser skulle läras. Min syster Saga och bror Ragnar var med och en del andra. Jag kommer inte ihåg vad pjäsen handla om men skojigt tyckte vi det var. Publik fick vi också det var statarfamiljer och deras barn. Ragnar satt vid ett grindhål och tog entré, jag vet inte om det var 2 öre eller 5 öre det kostade att se spektaklet. Och så upplöstes det hela.

På hösten 1918 flytta jag. Var in till arbetsförmedlingen i Nyköping och skulle taga plats som kördräng. Det var så

mycket folk så man stod som packade sillar och plötsligt kände jag en käppkrycka om halsen och jag drogs baklänges till en stor bondpatron och han fråga om jag hade lust att komma till dom han var från Flenmo i Mellösa socken. Jag skulle få så bra sa han. Han sade att de var mycket ute och åkte, jag skulle passa och taga emot hästen och så vidare. Jag tog platsen, fick 10 kr i städsel och 300 kr om året jämte mat, någon fritid talades inte om men nu fick jag en frivecka, den första på 3 år bara för att jag bytte plats, sista veckan i oktober till den första november då skulle den nya platsen tillträdas. Då hade jag skaffat fästmö så det var lite tråkigt att lämna henne men jag lova att jag skulle komma och hälsa på henne men det blev aldrig av. Jag minns att jag fick kort ifrån henne och på det stod det en vers som lydde, Rosor äro röda Violer äro blå Smultron äro söta och du är likaså. Men det blev inget ändå.

Ja den sista oktober kom jag till Mellösa station och där hämta adoptivsonen mig, Nils Eriksson, och jag hade inte mycket i mitt bagage. Jag hade min koffert, dåligt med kläder. Jag hade inte mer än jag hade på mig, det var en svart slokhatt en rock och ett par stövlar på fötterna, någon kostym hade jag inte han fråga mig var jag hade cykeln jag sade som det var att en stalldräng vid gården jag kom ifrån hade sagt att i Mellösa gick inte att cykla det var bara berg och backar så jag sålde cykeln till honom för 50 kr. Och då hade jag gett halva min årslön 150 kr. Så jag gjorde en dålig affär. Ja han skratta åt mig när jag tala om att det inte gick att cykla.

Så bar det av till Flenmo gård. Där blev det mat jag minns det var paltbröd och fläsk men annat bröd också så jag tog en bit till paltbröt. Då kom bonden in han var också nämndeman så han bestämde över Flenmo by. Han var stor och såg barsk ut, håret hängde ner i ansiktet på honom och då röt han till åt mig, äter du bröd till palten din förbannade sovelgris, jag kasta brödbiten ifrån mig men då kom han fram till mig och klappade mig på axeln och sade åt du för här skall du inte svälta.

Han var svår att komma överens med. Den drängen som var före mig hade rymt. Han fordra att man skulle arbeta både bittida och sent, men jag hade inget besvär med honom, han tyckte om mig. Vi var 2 drängar 1 ladugårdskar 1 rättare 1 kördräng 2 pigor. Samtidigt med mig kom en ny dräng han hade varit i Norrköping som likkistsnickare, han hette Bergström och var döv så det var besvärligt med honom. Han hade väl aldrig varit i beröring med hästar, han skulle ha parhästar. Han var 24-25 år.

Jag minns i november då jag skulle till rovlandet och taga upp rovor, han skulle till ett gärde och plöja ja då syntes att han inte alls var kunnig med hästar, han kunde inte sela på utan när han kom ut ur stallet hade han inte spänt tömmarna

i kors utan hästarna gick åt var sitt håll då ropade bonden på mig att jag skulle hjälpa honom. Så åkte vi ut på gärdet där han skulle plöja men det gick inte det heller först fick han ner plojen så djupt och så åkte den upp utanpå flera meter så då fråga bonden om jag kunde plöja och det var jag van vid så jag fick överta hans hästar och jobb och Bergström fick gå till rovlandet och det gilla jag bättre att plöja än att taga upp rovor. Ja så börja det och jag skulle få ta hand om Bergström för bonden sa åt mig att jag skulle se till att han inte körde sönder så mycket när vi var i skogen. Det var mycket skogskörslor, han hade stora skogar i Floda och Flenmo och sågverk i Hälleforsnäs så hela vintern var det bara skogskörslor. Hästarna var han noga med dom skulle ha först och främst. Ladugården var det sämre med det fanns kor som inte kunde resa sig på hela vintern och inte hade tänder i mun så mjölken var det dåligt med. Jag vet det var så dåligt så vi fick en halv liter vatten med socker i till matsäcken men det visste inte nämndeman om sonen hade gift sig med en dam som inte visste vad en arbetare behövde för att kunna arbeta. Men jag var inte dummare än jag gjorde så att det fanns ett kafé i Hälleforsnäs så när vi kom ner med lass så tog vi kaffe och bullar och jag skrev upp det på nämndeman, det fick gå hur som helst men märkvärdigt nog fick jag inga bannor utan den som fick var sonhustrun och då blev det slut med vattnet de fick lov att köpa mjölk fast de hade 20 kor.

Så fick jag mer jobb, han som skulle sköta utfodringen av hästarna låg för länge om morgnarna så hästarna hann inte äta sig mätta klockan 7 skulle man vara klar att åka till skogen så då fick jag överta utfodringen, då fick jag gå upp kl.4-5 för att hinna med både att ge dem foder och så hade jag rykt av tre hästar. Så klockan 6 gick jag in och fick en kaffetår och innan sju var det frukost, sill och potatis, och så matsäcken som var en kaka knäckebröd utan pålägg och en kvarter mjölk, det fick man klara sig på hela dan och det kunde bli sena kvällen, det berodde på hur det gick i skogen. Först en resa till Flenmoskogen och till Hälleforsnäs sedan två resor till Flodaskogen ibland kunde klockan bli både 8 och 9 på kvällen. Det berodde mest på Bergström han krångla och körde fast och stälpte och körde sönder skaklar och grejor så jag fick lov att hjälpa honom. Han var snäll så jag tyckte synd om honom.

Jag kommer ihåg en gång det blev besvärligt för oss. Det var så att vi körde träkol ifrån en kolmila i Floda och det var på eftervintern och då tog vi vägen över brukssjöarna och det var vatten på isen och vi hade 2 ryssar efter var häst, det kallades för ryssar, de var flätade som stora korgar, vi skulle till Hälleforsnäs med kolen. När vi kom ut på sjön så släppte Bergström på för hög fart, det fanns knöglor på isen så den bakersta ryssen började svänga runt och stälpa och kolen ut

på isen och det värsta var att vi hade ingen grep med oss så vi fick ösa upp dom med bara händerna och det tog oss flera timmar så vi var inte hemma förrän kl.10 på kvällen. Då börja nämndeman bli orolig för oss så då var han uppe när vi kom in och skulle äta, då bjöd han oss på varsin sup till maten. Så det inträffa ibland att det kunde bli sent när det gick illa.

Ja, han lita på mig och berömde mig, jag var en vållapojke sa han och mer arbeta jag när han skröt över mig, han kunde komma ut till mig på åkern när jag körde där i vårbruket och det var kväll för länge sen och det kunde vara en bit kvar och då sa han tycker du inte att det ser illa ut att åka ifrån den där biten utan att göra färdigt, jag ska gå hem efter smörgås och dricka så gör du färdigt och så blev det. Jag visste inte av annat än arbete. Han hade så gammalmodiga redskap så de var väl från 1800-talet, han hade en slättermaskin som rammen satt bakom så man fick sitta baklänges och så lämna den så lång stubb så det såg inte snyggt ut. Så vid slätterdags kom han och sa åt mig om jag inte tyckte synd om hästarna i värmen om jag inte kunde slå på kvällen och då kunde halva natten gå och ändå skulle jag vara igång bittida morron därpå.

Ja, det var det enda, att arbeta, några nöjen fanns inte på den tiden varken radio eller TV det enda var för ungdomen att gå i byn och laka byk vid bondställen och så var det någon logdans på sommaren då logarna var tomma. Och flickor var det dåligt med men jag träffa en som skulle bli min för livet hon hette Ingeborg och var mjölnardotter i byn. Hon var hemma hos sin far som blivit änklings. Vi träffades på en gård i byn där de höll på med lakning, men första gången följde jag med en annan flicka hem men jag tyckte bättre om Ingeborg så det blev hon och jag och det behövde jag aldrig ångra för bättre hustru hade jag ej kunnat få. Man drömde väl inte att man skulle bli gift i så unga år, jag var inte mer än 19 år och hon var 22. Jag fick lov att lägga in till kungs för att få gifta mig och sen få påskrivet att jag kunde försörja en familj. Så då börja bekymrerna på allvar för oss. Jag sa upp mig hos Flenmon men han ville inte släppa mig, han mena att gifta sig var inte så brått med så jag blev kvar ett halvår till. Det blev körning i skogen en vinter till men jag fick hjälp av Ingeborg med lagning av strumpor och kläder det lilla jag hade det var just inte mer än jag hade på mig.

Så tog jag mig an att köra in en unghäst, på den tiden var jag inte rädd för något.

Jag minns första gången jag skulle ut med den, det var lite snö på våren så jag tog en vanlig skogskälke och bonden var med och skulle hjälpa mig att sätta för och det bar sig inte bättre än att han fick sig en knuff av fölungen och träskor hade han på fötterna han åkte upp i luften och det var blöt isgata på stallbacken men jag kasta mig på kälken och det bar iväg rakt över gården och diken så kom vi upp på vägen och

då fick jag honom att lugna sig så jag åkte nästan till Mellösa station innan jag vände hem och det gick bra. Sedan fortsatte jag lite varje dag och det gick bättre för var gång.

Men så blev det så att jag skulle bli far som det brukade gå på den tiden och lite stolt var man för det. Det inträffa en söndagsmorgon i april fullt snöväder snön vräkte ner. Då tog jag ut unghästen och satte för honom för fjädervagnen för det var barmark fast det snöa och åkte till Mellösa för att hämta barnmorskan men det blev åka av så hon var alldeles förskräckt, hon lova att aldrig åka med mig mer men det gick bra vi kom fram i tid. Det blev en pojke han föddes den 6 april och fick namnet Sven, men det skulle bli fler.

Ja så sluta jag hos Flenmon och fick börja hos Ingeborgs bror Oskar Björkman han var mjölnare åt Flenmo by och så hade han en såg så han såga timmer åt bönderna i byn och jag fick bli hjälpsägare och fick 5 kr. om dagen.

Så flytta jag hem till Ingeborg och svärfar. Det var ett litet ställe på 3 tunnland jord och en hage så vi övertog stället för han var gammal så vi hade en ko, gris och några höns, så stället fick jag sköta om kvällarna. Så gifte vi oss i maj månad. Jag fick ta jobb var det fanns något hos bönderna, gräva diken och hjälpa till med skörden. Ett tag jobba jag hos en jude som hade en gård. På hösten gick jag i hans hagar och röjde enbuskar och det hade jag 10 kr. i veckan för. Jag minns han var så snål han gick och spionera på mig så jag inte skulle gå hem för tidigt på eftermiddagarna.

Ja så kom hösten och då hade jag gjort lumpen, det var bara 90 dagar rekryt på den tiden. Jag var i Malmköping som var Södermanlands exercisplats, men i december månad fick jag åka upp till Boden och göra repetitionsmånad. Det var kallt och mycket snö. Det var inbördeskrig i Finland men jag kom i alla fall hem till jul.

Sedan måste jag ha jobb igen. Då hade jag en sväger Georg Eriksson på Sävsundet i närheten av Landsort så han skaffa mig skogshuggning och körslor på ön som heter Långö men det var vresig och kringvriden skog så det var inte gott att tjäna några pengar, jag hade 2,50 metern och jag högg sällan mer än 2 meter om dagen, men så fick jag körningen av veden till stranden och det gick bättre, 1 kr. metern och då kunde det passa så att det kunde stå flera meter som jag inte behövde flytta på. Jag var där i 3 månader och tjäna 700kr. Men det värsta var att det gick konkurs för den som rådde om det, så tur var att Georg bevaka mina pengar, men jag fick dom inte förrän långt in i maj, men jag fick ju mat och husrum gratis av dom men inte ett enda öre på hela tiden jag var där.

Det var knapert för Ingeborg, men det fick lov att gå , vi hade ju mjölk och mjöl och potatis så kärna hon smör så vi fick sälja något kilo så vi fick till kaffe och socker.

När jag kom hem från Sävsundet fick jag jobb hos Flenmon igen men det var vid ett sågverk och bobinfabrik som det hette. Han hade startat ett företag i Västra Granhed i Floda socken och fått bönderna att satsa pengar i företaget. Det blev både kraftstation och såg, träullsriveri och träsvarveri så jag fick pröva på alla yrken som hjälpsägare, kantare, svarvare, träullsrivare, maskinist av ångmaskin och turbin. Jag hade 3 olika timpenningar för olika jobb 50-55-60 öre jämte ackord vid svarvning, det var automatsvarvar, tillverkningen var pappersplugg, stoppsvampar, snurror, hopprepsskaft, pillerburkar. Ackordsförtjänsten var högst 5kr. om dagen någon gång 6kr. Men det värsta var att jag hade så långt till jobbet första året det var 1,5 mil att cykla, på vintern var jag tvungen att vara kvar i veckan till lördagsmiddag och då sluta man kl.1, sen var det då att ta sig hem. Ibland var det så mycket snö så man hade göra att ta sig fram med sparkstötting. Vi var väl en 20 man som jobba där men då bodde flertalet där på trakten så vi var väl en 5st. som hade den långa vägen hem. Jag hade en kompis från Mellösa i sällskap.

Jag minns vi låg i en bagarstuga på ett rum och det var så kallt att vi fick ligga påklädda och med vintermössa neddragen för att man inte frös huvudet av sig, det var så kallt så tvättvattnet frös för oss men det var bara en vinter. Så gjorde vi slag i saken för det fanns en gammal timrad stuga på 4 lägenheter så vi hyrde där och det var bolagets kåk. I samma kåk bodde basen för fabriken. Vi bodde på nedre botten men det var fullt av vägglöss så man fick inte ro om nätterna fast Ingeborg höll efter vi måla soffan invändigt så det hjälpte och blev bättre, hyran var inte så hög jag tror det var emellan 25-30 kr i månaden men det räckte med den förtjänsten med en årslön på 1200-1400 kr men vedbunt fick man gratis vid fabriken så mycket avfall som det blev, det var knapert med maten kött hade man inte så ofta, men det bodde en slaktare i byn som vi fick köpa kalvrens varje vecka för 1 kr det blev så mycket mat på den.

Men det värsta var att det inte fanns något vatten att dricka annat än än som flöt utanför kåken och det var brunt och otäckt det kunde komma döa katter som folk slängde i. Men så hitta jag en källa i skogskanten som det sippra ut så klart vatten ur berget men det tog tid att få en flaska full. Jag minns vi kalla källan pinka lite, men så fick vi till matlagningen och så diska hon i åvattnet.

Ja så blev det arbetslöshet året var 1925 så det blev stillestånd ett tag. Då tog jag min kompis ut och sökte jobb vi var ikring i hela Södermanland och Östergötland, vi var till och med och sökte jobb i textilfabrikerna i Norrköping och vid sågverk och pappersbruk men ingenstans behövde de några. Vi åkte cykel och låg över i lador men det var bara att åka hem igen. Som tur var hade fabriken kört igång igen så det blev inte

långvarigt. Man hade inget understöd ifrån facket då så det gällde att man inte svälte ihjäl. Jag gick in i fackföreningen 1924 i Träindustriarbetarförbundet. Vår familj hade ökat så nu hade vi 3 pojkar att försörja så det gällde att ha jobb.

Året 1926 i mars månad brann kåken upp så vi stod på bar backe inte ett dugg fick vi ut annat än det man stod i. Det börja vid 9-tiden på kvällen. Jag var maskinist då så jag hade kvällsskiftet så jag var i pannrummet och Ingeborg kom ner med kaffe och hon gick ut ur lägenheten och såg inte ett dugg av någon eldsvåda. När jag satt och drack kaffe så slog det in rök i pannrummet och så brann ledningarna av så det blev mörkt vi sprang ut och då stod stugan i ljusan låga och barnen låg inne och sov. På dagen hade Morfar kommit och hälsat på oss så han och Sven och Ingemar och Arne som bara var 5 månader gammal låg och sov. När vi kom dit så stod Ingemar utanför på isgatan naken och barfota, det var snö och kallt, men han skratta och tyckte det var roligt och Arne hade dom lyft ut han låg i en korgsäng och hade öronen fulla av glassplitter, men så varsna Ingeborg att inte Sven fanns, Morfar hade hoppat ut genom ett fönster och var så ankommen att han inte visste var han var. Då hoppa jag och en till in genom fönstret och fick tag i honom han låg i soffan och sov. Så gick vi in en gång till och försökte få ut något jag fick bara ut en skrivbordslåda och ett par ljusstakar. Taket på övervåningen höll på att rasa ner så det var inget annat att göra än att rusa ut igen och då rasa taket så det var i sista minuten man kom ut. Ja branden börja vid 9-tiden och halv 12 fanns bara grunden kvar.

Ja så var vi fyra familjer hemlösa och utan allt. Familjen som bodde ovan oss, frun där blev bränd i ansikte och händer hon rusa tillbaka i trappan och skulle rädda något men det kunde ha blivit hennes död. Så fick vi dela på oss och ligga hos bönderna däromkring och fick lite lump på barnen. Jag och flera andra fick hålla på och eftersläcka hela natten. Jag hade inte annat än mitt blåställ och var genomvåt för det spruta vatten på en. Ja det var inte roligt att vara så utblottad på allt från en knappål och uppåt. Dåligt försäkrat 3000 kr. och så dröjde det till slutet av maj innan man fick ut något. Jag minns jag fick låna 400 kr. av min arbetsgivare. Ja så fick Ingeborg och barnen åka till Mellösa och vara en vecka hos hennes bror Oskar och Signe. Jag var kvar och ordna så vi fick något att bo i. Det fanns en gammal bagarstuga med ett rum i som jag gjorde i ordning, snickra och måla så vi kunde bo där.

Jag blev ensam kvar av jobbarna. Jag skulle sköta om kraftstation och vattendammarna och för det fick jag 2 kr. om dagen så det levde vi inte på utan vi skaffa oss höns. Jag skicka efter dagsgamla kycklingar ifrån en hönsgård och fick betala 1 kr styck för dom, det blev mest tuppar som jag fick åka till hotellet i Flen och sälja för ett pris av 2-3 kr. styck

men så tog det en 6-7 veckor att föda upp dom så förtjänsten var dålig. Jag fick ta virke vid sågen och bygga mig ett stort höns och svinhus så jag hade över 200 höns och 2 grisar så vi kunde byta varor varje vecka med Konsum i Hälleforsnäs de kom upp med varorna och bytte ägg mot varor. Men vi hade otur med grisarna den ena hade fallandesjukan och den andra bröt benet av sig själv. På själva julafton fick jag vara slaktare, grisen med fallandesjukan fick ett så svårt anfall när jag skulle giva honom mat så var det inte annat än att försöka ta livet av honom men jag stack väl fel för jag fick inget blod av honom annat än att skära av hela huvudet, men så höll Ingeborg och jag på hela natten med att slakta upp honom jag tror klockan blev 2 innan vi var klara, men det fläsket åt vi ej med smak fast det var en ungris.

Ja så gick tiden och det blev vår igen, jag måste söka mig något att göra, vi kunde inte leva på hönsen i längden. Då tänkte jag på om jag skulle taga körkort och taga plats som chaufför, så jag for upp till Stockholm för här fanns ingen körskola. Jag svarade på en annons, en kurs på 3 veckor för 60 kr. Så jag reste upp till Stockholm, det var på Regeringsgatan. Jag kom dit och hade inget husrum så jag fick ligga i skyltfönstret där de hade en gammal Fordbil utställd men se den kvällen blev inget sova av för jag kom lagom dit till den stora demonstrationen av Sacco och Vanzetti, så demonstrationstågen marscherade förbi fönstret där jag låg, jag kröp bakom bilen och kika på dom jag vet inte om dom såg mig. Det var ett väldigt folkhav av människor.

Så blev det morgon och det första blev för mig att skaffa någonstans att bo så jag studera tidningen och fick se en annons hos en gumma på Vasagatan som hyrde ut ett rum så jag tog mig dit och fick bo där i 3 veckor för 30 kr. Så då var den sorgen stillad men det värsta var med mat. Jag hade ju knapert med slantar så jag fick inte ett riktigt mål mat på hela tiden, det var att leva på bröd och mjölk.

Sedan börja kursen, vi var 12 elever. Vi fick börja med att gå igenom den där gamla Forden och sedan blev det en timmas övningskörning om dagen. Jag minns den dagen jag skulle taga körkort, vi var fyra stycken åt gången som fick köra upp, jag var så nervös att jag inte skulle klara mig, jag som bodde längst bort och hade familj att tänka på. Men jag hade tur den gången, det var bara jag och en till som klara oss, annars blev dom avmötade vid något fel som gjorde, men så råkade jag bliva sist att köra och då var vi nere vid Slussen så jag fick köra därifrån och hem och det gick bra, men det var skillnad på trafik då och nu var det egentligen spårvagnarna man fick se upp med. Och glad blev jag nu var det bara att åka hem och söka jobb.

Jag sökte först jobb på arbetsförmedlingen i Stockholm men det fanns inget alls så då åkte jag hem men det var

likadant där. Då tänkte jag kanske det skulle gå att åka omkring på landsbygden och sälja ost och strömming, så jag åkte till Katrineholm och skulle köpa mig en gammal bil och mycket riktigt fick jag tag i en gammal Overland som jag köpte för 200 kr. i handpenning, pengar som jag hade kvar på brandförsäkringen, men som jag inte förstod mig på bilar blev jag grundligt lurad för när jag åkte hem så slockna lyset emellan Katrineholm och Valla så jag fick lov att stanna över natten i Valla för det var sent på kvällen så jag låg i ett garage på natten. Sen på morgon åkte jag tillbaka med bilen och ville lämna tillbaka den men då fixa de batteriet det var ju urladdat och så fortsatte jag hem till Granhed.

Dagen därpå beställde jag en låda strömming och en ost och så börja jag min försäljning, men det blev dålig förtjänst, för det första var bilen så dålig, den drog så mycket bensin och olja, när jag stanna bilen blev det en hel pöl med olja under bilen, så tog jag 60 öre kilot för strömmingen och vägde för drygt men nog gick det att sälja. Jag hade inte annat att göra än att åka och lämna igen bilen, innan jag kom till Katrineholm fick jag åka på tre hjul för det blev punktering på ena framhjulet, underligt att däckets satt kvar till jag kom fram för bilen stötte och hoppa på tre hjul och ingen antasta mig fast det var klart att jag väckte uppmärksamhet folk undra väl vad det var för en tok som åkte på det där viset. Ja så var jag hos firman och sa att jag ville lämna tillbaks den och det fick jag men mina 200 kr. dom blev jag av med.

Men jag gav inte upp. Jag gick till en annan bilfirma som hette Köhler och de hade en liten lastbil men det var hel och halvfart och tändning på ratten så det blev annat än med växelspak, men det kom jag snart underfund med. Då var det en arbetskamrat som var utan jobb och han föreslog att vi skulle bli kompisar och det tyckte jag verka bra då skulle han sälja och jag bara köra. Vi hade ett betsmän att väga med och han var noga med vägningen så det inte blev några övermått som jag tillät mig. Han var religiös och pingstvän och fick alltid ingivelser från Gud så en morgon kom han och sa att Gud hade sagt åt honom att sluta snusa och han försökte nog men så varsna jag att han snusa i smyg och efter en tid var han lika snushungrig som förut.

Ja för en hade det nog gått att klara sig på försäljningen vi åkte runt i Mellösa, Hälleforsnäs och Floda socknar. Jag hade en sväger i Eskilstuna Skogstorp som skulle hjälpa mig att få jobb han var smed vid Rosenfors Skogstorp och så fick jag bud att jag skulle komma dit, de skulle ha en snickare vid fabriken och jag som inte var rädd för något jobb tänkte det klarar jag väl. Jag sa åt kompiserna att vi skulle åka till Skogstorp och sälja strömming och ost under vägen.

Jag tog jobbet och skulle få 73 öre i timman och bostad fanns så det var bara att avyttra affären. Men så sa kompiserna

att han skulle överta det hela, han hade ju inga pengar utan jag stod skriven för bilen. Så skulle jag lära honom att köra hem men det blev olyckligt. När vi kom upp på den smala och krokiga vägen mellan Bålgviken och Holmsjön så ryckte han ner tändningen för fullt och då bar det iväg till vänster men då fick jag tag i ratten men jag rädde inte på honom utan det bar iväg åt höger in i skogen på en stor sten så hela framvagnen och kylare och framruta rök och vatten spruta över oss, men vi klara oss med bara förskräckelsen och han sprang in i skogen och anropa Gud han skulle aldrig köra bil mer. Klockan var mellan 8-9 på kvällen och fullt snöväder så det var inte så roligt. Han fick gå till Holmsjön och ringa till Katrineholm och det var en bra bit från olycksplatsen så det dröjde ett par timmar tills det kom någon bärgningsbil. Så fick vi följa med till Katrineholm mitt i natten och inte kunde jag meddela Ingeborg för vi hade ingen telefon så hon gick och ängslades hela natten och trodde vi kört ihjäl oss.

Så fick jag lämna tillbaks bilen och betala reparationskostnaderna för kompisen hade inga pengar och inte jag heller för den delen, utan jag fick betala på min avlöning när jag börja vid Rosenfors så det blev kännbart en lång tid framöver med den låga lön jag hade där. Men jag var glad att jag hade jobb och jag började i snickeriverkstaden först med transportlådor för skridskor och huggjärn och andra grejer som dom tillverka. Så var det sågning och svarvning av huggjärnskaft. Jag fick också jobba skift med att slipa skridskoskenor. Jag fick prova allt möjligt och jag klara av det.

Så kom jag ut i lägenheterna de hade över 50 st. och de var i ett bedrövt skick det fanns inte skåp eller diskbänkar. Allt skulle jag göra, skåp, mura in järnspisar, riva kakelugnar, sätta in kaminer, lägga nya golv, spika plattor på väggar, spänna papp i tak och måla och tapetsera. Jag hade tur det kom en målarmästare som skulle måla om direktörsvillan vid Rosenfors och han ville ha en man till hjälp, så jag fick lära mig av honom.

Så när det var färdigt sluta jag vid Rosenfors och började hos honom i Eskilstuna. Men han var inte organiserad i facket så jag sluta och gick upp till fackföreningen och begärde överföring från metall till målarnas fack och jag hade tur som fick komma in fast jag inte hade någon lärningsutbildning, men jag slet ont i början fick lov att se hur dom andra målarna bar sig åt. Det värsta jobbet var spacklingen så man inte fick så mycket att slipa. Jag hade lätt att lära så det gick bra, så jag fortsatte med måleri tills jag fick pension.

Året 1945 var jag anställd vid Bolinder Munktell som snickare, där hade jag en timpenning på 83 öre i timmen men där blev jag bara ett år sen utbröt strejken, då fick man ett understöd på 12 kr i veckan, så då visste man av att man levde på potatis, lingon, gurka, potatis, men man behövde

inte lägga sig hungrig.

Men det var väl en månad innan jag fick fatt i ett nytt jobb. Jag hörde efter vid Sveaverken i stan och fick jobb som sprutmålare av gröpkvarnar, sågbänkar jämte fläktar och rör. Jag fick hålla till i gamla ridhuset det fanns varken fläktar eller luftväxling, så jag fick lov att sluta, jag blev aldeles igentäppt i hals och näsa av färg.

Ja så börja ett tag till i Rosenfors, det blev lägenheterna igen då fick jag 1 kr i timmen blev kvar där till 1950 och då sluta jag för gott och började i stan för målerifirma Nils Eriksson, och då fick jag jobb på lasarettet som varade två år i följd för att sedan övergå till olika firmor.

År 1935 dog Ingeborgs far då fick vi arva 800 kr. Då tänkte vi om vi skulle få tag i en billig tomt så skulle vi bygga oss en stuga för det var trångt i den lägenhet som vi hyrde av bolaget vid Rosenfors. Ja så såg jag mig om och fick tag i den tomten där jag nu bor. Det var sista tomten på det området som var kvar för det var inte många som ville ha den för att den var så arbetsam det var bara sten och skog och ingen väg till den. Priset var 500 kr. 1600 kvadratmeter men jag fick pruta 50 kr.

Så var det bara för mig att sätta igång, det var att jobba på kvällar och lördagseftermiddagar för då jobba man till 1 och söndagar. Då hade man inte tillgång till grävmaskiner utan all schaktning fick man göra för hand. Jag hade berg och sten att spränga och det gjorde jag själv. På den tiden var det inte så noga vem som gjorde vad, man fick sitta och borra på kvällarna så det tog tid innan jag fick forma grunden sen var det gjutningen som jag var själv om för pojarna var för små att hjälpa till. Jag fick blanda för hand och bära i hinkar för det gick inte att kärra. Jag hade mycket sprängsten att lägga i formen. Ritningen till stugan gjorde Ingeborg och jag så vi fick det som vi ville ha det, så var det en byggmästare som rita av det så det blev original. Så fick jag tag i en byggmästare som hjälpte mig att resa huset och så en murare till skorsten sen fick jag göra det mesta själv så jobbigt har det varit. Hösten 1936 flytta vi in fast det inte var på långt när färdigt, ingen trapp in vi fick gå på plankor men roligt var det att få rå sig själva.

Folkbildningens dag

Den 1 september var föreningen med på Folkbildningens dag i Tuna Park, Eskilstuna. Det var många föreningar som deltog och var utplacerade i affärscentrals gångar. Vår förening tillsammans med ett par andra var placerade precis i anslutning till scenen där det skulle spelas, sjungas och dansas. Ljudet var öronbedövande. Man skulle nog inte ha hört om en fyrverkeripjäas hade detonerat mitt i samlingsen. Det var bara att ta sitt pick och pack och flytta till en av gångarna. Tyvärr visade det sig att ett affärscentrum (galleria) inte är rätt plats för ett sådant här arrangemang. Det var mycket folksom rörde sig där, men 95% av alla var där för att handla, fika eller äta. Alla, nästan, som passerade förbi föreningsständerna verkade ha skyggglappar på sig. De stannade till en stund och tittade på uppträdandet och fortsatte sedan sin vandring. Ett sådant här arrangemang ska nog ligga utomhus i ett parkområde eller liknande. Mälardagen i Strängnäs, som är motsvarande arrangemang, är ett bra exempel. Där har man förlagt det i parkområdet vid Västerviken.

Richard Attered
text & foto

Håkan Danielsson

Besök på Åkers Bruksarkiv

En vacker höstdag tog vi oss till Åkers Bruksarkiv. Vi var 16 personer som hälsades välkomna av Evert Lidén, f.d. gjuteri-chef på Åkers Sweden. Han berättade med stor inlevelse om brukets historia sedan 1600-talet, dess ägare och hur verksamheten har skiftat. Här har tillverkats kanoner och plogar mm .och han berättade också att tornet till Riddarholmskyrkan är gjutet här. Arkivet är ej digitaliserat, så man får komma hit och leta efter sina anor i böckerna. Här finns också en stor kartsamling. Det nya arkivet invigdes för ett år sedan och byggt ovanpå den gamla masugnen. Vi avslutade dagen med en kopp kaffe i solen, i den gamla bruksmiljön.

Ingela Fängström
text & foto

Gustaf

Tisdagen den 9 oktober i Multeum i Strängnäs berättade författarna Eva Emanuelsson och Göran Källgården hur de arbetat fram boken "Gustaf". Ingen av dem är släkt med Gustaf Hagström född 1810 som boken handlar om, Göran blev så intresserad när han läste domböcker från Trögds härad i Uppland att han inte kunde låta bli att titta närmare på Gustafs öde. Det blev mer än 1000 sidor forskningsmaterial som de sammanställde till boken. Eva berättade hur hon skrivit och hur de pratat ihop sig om karaktärerna i boken. Eva berättade också att bok nr 2 kommer under nästa år! Det finns en "Gustafs förening" som träffas i juni varje år, den är gratis och den som vill får vara med. Gustaf har också en blogg. <http://gustafwhagstrom.blogg.se>

Eva Emanuelsson och Göran Källgården

Lena S. Andersson
text & foto

Prova på släktforskning

Den 8 september var det "Prova på släktforskning" på Biblioteket, Eskilstuna, där allmänheten hade möjlighet att ställa frågor, få hjälp med sin forskning, få en inblick i hur släktforskning går till, bli guidade på Arkivhuset och lyssna på två föredrag. Det var ett arrangemang i samarbete med Eskilskällan och vår förening. Det hade föregåtts av mycket förarbete från båda parter med att arrangera personal och med bra annonseringar. Tyvärr så uteblev publiken. Det var i mina ögon sett uruselt deltagande. De funktionärer som ställde upp ska ha ett stort tack.

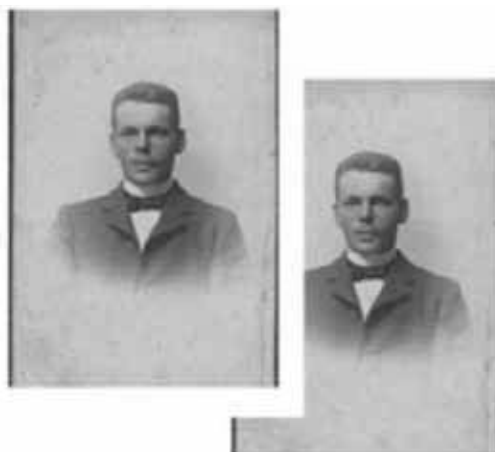

Tre väntande släktforskare

Richard Attered
text & foto

En för mycket

I släktforskningsprogram som Disgen med flera, så lägger man in sina förfäder. Ibland händer det att man råkar lägga in samma person två gånger. För att kolla om man har dubbletter så finns det ett litet program som heter Dubbelgångaren, skapad av mig och min son Håkan. Med hjälp av det så kan man upptäcka och "städa" sina register från dubbletter. Programmet är gratis och får gärna spridas enligt upphovsmännen. Se vidare på www.hort.se
Se även www.cablo.se

Runar Hortlund

En historia

När jag en gång började med släktforskning så började jag med min mammas fars sida, närmare bestämt med hennes morfar.

Hans namn var Harald Rickard Reinhold Blommé född 1861 04 01 i Kalmar, Uppsala län.

Historien om Harald är mycket märklig.

Jag började forska om Harald på 1990-talet. Från det han gifte sig och bakåt kom jag till 1860. Han fanns då i Spånga i Stockholm.

Där tog det slut. Efter två år gav jag upp. Jag kom ingenstans. Två år senare försökte jag igen, men det var stopp. Ytterligare två år senare tänkte jag att det var väl sjutton om jag inte skulle klara det här, men det gjorde jag inte.

Det fanns nämligen två Harald Rickard Reinhold i Kalmar, Uppsala län, med samma föräldrar fast den ena hade namnet Henning också.

Då tänkte jag att de är nog tvillingar men det verkade knepigt med exakt samma namn förutom Henning.

Efter mycket letande kom jag på att, aha den ena är nog fosterson, men det funkade inte det heller.

Då skickade jag alla mina papper till SVAR. En man vid namn Mickael Malmström lovade att ta hand om ärendet. Cirka ett år senare hörde han av sig och berättade att min

Harald stulit en annan mans identitet. Enligt honom så heter Harald inte Harald Rickard Reinhold Blommé och är inte född 1861-04-01 i Kalmar, Uppsala län.

Det finns en annan man med samma namn, men med namnet Henning också, som var född 1861 i Kalmar, Uppsala län. Den Harald finns även med i bouppteckningen på de föräldrarna men inte min Harald.

Båda satt i fängelse på Karlstens Fästning för vad har ej gått att få fram. Men det var förmodligen då, som min Harald stal den andra Haralds identitet.

År 1894 gör Harald, i alla fall någon av dem militärtjänstgöring och han får då värnpliktsnummer 737 samt 141/1882 Jag skickade alla uppgifter till Krigsarkivet, där behöll de alla uppgifter och arbetade med fallet i flera månader. Jag har här en hel lunta med information om dessa händelser. Men även de har gått bet på att hitta något om denna Harald.

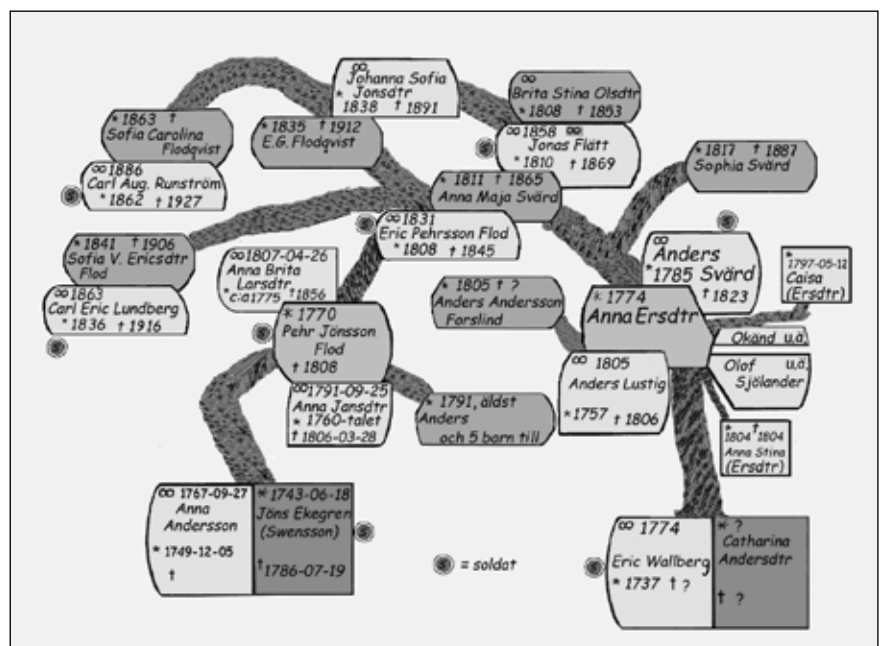
Så jag kommer ingen vart varken med honom eller hans anförvanter.

Men det är en spännande historia, som alltid gäcker mig. Vad hade han gjort som gjorde att han stal en annan mans identitet?

Irene Bengtsson

Rättelse

I Anbudet nr. 2 var det fel stamtavla. Vi ber om ursäkt för det. Det skulle vara den här.

Dödboken som släktforskningskälla

Ibland kan dödboken vara en guldgruva för släktforskaren med mycket information som man annars inte kan komma åt eller i varje fall ha svårt att finna.

Anders Andersson Ösman född den 24 september 1689 i Fall, Sköllersta, Örebro län och död den 2 nov 1779 i Åkerby, Sköllersta, Örebro län var min farfars morfars farfars far. Dödboken, F:1, innehåller en hel levnadsbeskrivning för honom. Tolkningen av texten är kanske inte helt enkel men med hjälp av några andra erfarna släktforskare har jag gjort en tolkning, här återgiven efter en fri omskrivning till en något mer modern svenska:

Död 1779 nov 2, begravd nov 8.

Avskedade soldaten Anders Ösman, född i Sköllersta på Falls ägor den 24 september 1689. Fader var skytten Anders Ivarsson. Moder var Ella Persdotter från Fellingsbro socken. Han lärde sig läsa. Första giftet var med pigan Anna Eliasdotter som då tjänade i Backa. Han fick med henne 4 barn, 1 son, Skraddaren Anders Andersson i Nedre Åkerby samt 3 döttrar, av vilka den äldsta dog i sin barndom. År 1711 blev han soldat för Testa rote och fick order 1712 att marschera till Ystad och därifrån till Pommern. Han var med i slaget vid Gadebusch, men blev sedan tillfångatagen vid Tönningen. Fångenskapen varade i 8 år för honom varefter han kom hem och blev soldat för Ösby rote och kallad Ösman. Då Finska kriget skulle börja fick han avsked och flyttade till Åkerby ägor. Andra giftet var med Kerstin Persdotter från Stigtomta socken med vilken han fick 1 son, Pehr Jonas. Han förde en stilla vandell, hörde och läste gärna Guds ord men började de sista åren bli mycket melankolisk. Detta tilltog allt mer och mer utan att någon kunde föreställa sig att han ville begå självmord, vilket han dock gjorde med en kniv.

Ålder: 90 år, 7 mån, 2 dagar.

Dödsorsak: Av Melancholia, mördat sig själv med en kniv.

Marschen till Ystad skedde väl förmodligen tillsammans med ett antal andra soldater från samma kompani, kanske hela kompaniet. Slaget vid Gadebusch ägde rum den 9 december 1712 och var en del av "Det stora nordiska kriget" 1700-1721. Slaget vanns av Sverige över Danmark och Sachsen. Sverige tvingades dock några månader senare, den 6/5 1713, att kapitulera vid Tönningen beroende på brist på förnödenheter. Slaget leddes av General Magnus Stenbock. Karl XII befann sig ju vid tidpunkten för slaget vid Bender i dåvarande Osmanska riket (Turkiet) efter den katastrofala förlusten vid Poltava 1709. Anders Ösman blev tillfångatagen vid Tönningen och fick sitta som fånge till krigsslutet 1721 då han frisläpptes.

Bender ligger i nuvarande Moldavien. Gadebusch och Tönningen ligger i nuvarande norra Tyskland.

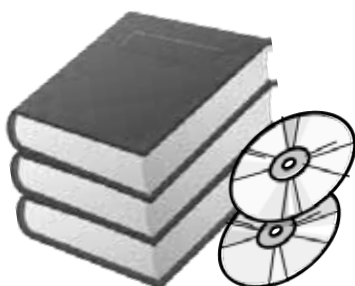
Källor:

Kyrkböcker Sköllersta (T) i första hand F:1

Wikipedia: http://sv.wikipedia.org/wiki/Slaget_vid_Gadebusch

Hans Högmans militärhistoria: <http://www.algonet.se/~hogman/militaria.htm>

Kjell Ivarsson

Böcker och CD-skivor till medlemmar

Nu har du återigen som medlem i Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarförening möjlighet att köpa ett urval av böcker och CD-skivor som blivit över efter mässan till ett förmånligt pris.

Ni får köpa produkterna till medlemspriset utan påslag för frakt m.m.

Böckerna/CD-skivorna finns till försäljning i vår lokal i Eskilstuna.

Att kämpa med soldatanor

Del 3 b: Ett namnbyte till, och ö-byten

I detta avsnitt handlar det mest om min frus anfader båtsmannen i Högby socken på Öland Lars Unger, född omkring 1725 -1735 på okänd ort, gift med Maria Persdotter 1776 och far till bl a Sven född 1777. Unger fanns inte i dödboken för Högby, men är noterad som död år 1789 i byn Ranstad enligt en kommunionens-/hf-längd.

När jag gick igenom några papper efterlämnade av min svärfar hittade jag ett maskinskrivet brev undertecknat 1983 av en avlägsen släkting till honom. Hon var ättling till Jonas Jonssons äldre bror Nils och hon skrev att hon höll på med släktforskning och ville ha uppgifter om min svärfars ättlingar. Hon bodde tidvis på Öland i Källa s:n och hade kontakt med släkten i Hagelstad. I brevet fanns också en sammanställning av namnen på deras gemensamma anor. De stämde med dem jag hade letat fram (bortsett från det jag hade tagit reda på mer om Lagerström, nämnt i förra avsnittet). Men där stod också en uppgift om Lars Ungers barn uppräknade: Brita, Jonas, Olof, Kerstin och slutligen Sven, den yngste, som var den ende jag kände till vid den tidpunkten. Jag antog då, att hon fått reda på detta via en äldre kusin till min svärfar, född 1888, som hon skrev att hon hade fått uppgifter ifrån. Hon hade inte gett några källhänvisningar i brevet. Det fanns det inte heller i hennes efterlämnade släktpapper, berättade en son till henne, som hade kvar dem hemma i en stor kartong. Jag försökte att få fram något mer i PLF-databasen genom att använda uppgifterna om fler äldre barn och uppenbarligen tidigare gifte(n) för Lars Unger, men hade ingen framgång. Då slog det mig att det kanske fanns en bouppteckning efter Unger. Vid den tiden hade Arkiv Digital digitaliserat bouppteckningarna från Öland och där fanns den mycket riktigt i Ölands Norra mots häradsrätt FII:8 Bouppteckningar 1788-89 (I AdOnline Bild 261/sid 515)

Så här lyder ingressen:

År 1789 den 15 october voro undertecknade efter begäran af Enkan Maria Pehrslotter i Ranstad att förrätta bouppteckning efter dess aflidne make Afskedade Båtsmannen Lars Unger som afled med döden för 2nne veckor sedan och efter sig lemnat jämte Enkan 5 st barn 3 Gossar och 2 Flickor, dottern Brita 38 Åhr Gift med volontären Dahlberg, sonen Jonas Hallegård 36 Åhr, fången under Ryssen Olof 34 Åhr, Kjerstin 25 Åhr och sonen Sven 12 Åhr, För de omyndiga åtog sig modern förmyndarskap, Gerar(?) efter sedan Enkan

till Känna Gifvit att hon erhållit Testamente efter mannen att nyttja i sin lifstid Egendomen upgafs som följer: -. - .

Nu sökte jag igen i PLFCD4 och denna gång med bara Lars som faders förnamn och kom fram till att det fanns en båtsman Lars Sagtmodig i Ranstad, Högby som hade fått barn med namnen Brita f. 1755-10-13, Jonas f. 1757-01-10, Olof f. 1758-06-07 och Kerstin f. 1761-12-26 (samt några till som dött som späda). Modern till dessa barn var Annica Jöransdotter som han gifte sig med 1754. Hon var dotter till båtsmannen Jöran Släthår. Hon gick bort 1775 och 1776 gifte Lars Unger om sig med Maria Pehrslotter.

Lars Unger finns i en beklädnadsrulla från 1779 som nr 41, men i motsvarande från 1782 saknas han och är ersatt som nr 41 av Pehr Unger. Han finns inte i mantalslängderna på 1780-talet bland båtsmännen i Högby, så han har tydligen fått avsked före dess.

Är nu Unger och Sagtmodig samma person? Ordningen på Sagtmodigs barn stämmer ju, men inte åldrarna särskilt bra med de åldrar som angivits i bouppteckningen. Men det som stämmer avgörande väl är uppgiften om att Maria Pehrsdotter blir förmyndare för styvdottern Kerstin och att man finner dem ihop i flera husförhörslängder i Ranstad, fram till att Kerstin flyttar till Källa flera år senare. Där är hon piga ett par år i byn Hagelstad och 1799 får hon sonen Anders (Nilsson) u ä . Tillsammans med honom flyttar hon tillbaka till Ranstad 1804 och bor sedan ihop med Maria Persdotter igen, som inhyses, fram till 1812. Detta år flyttar Anders Nilsson till Ranstad nr 2. När Maria Persdotter dör 1820 är hon bosatt på Prästgården. Kerstin Larsdotter kom sedan att bo med sonens familj i Torpet i Ranstads rote (sonen gifte sig 1824).

Kerstins äldre syster Brita finns även hon under en tid i Ranstad. 1783 och 1785 föder hon flickebarn, båda med namnet Anna Christina, d v s det äldsta dog som späda..Sedan står hon i hfl för Ranstad tillsammans med maken volontären Dahlberg 1786 till 1788, då de flyttar till Karlskrona. Brodern Olofs öden vet jag inget om.

Sonen Jonas fick ett sorgligt, men intressant levnadsöde. Han hette ju i bouppteckningen Hallegård och i Centrala soldatregistret kan man se att han hamnade som båtsman för Hejde socken på Gotland. Där står det även - felaktigt - att han är född 1760-05-17. I lokala soldatregistret för Gotland står enbart 1760 som födelseår, även det felaktigt, men det grundar sig i alla fall på ålders-uppgiften 21 år vid inskrivningen på Landskontoret i Visby april 1781. Sådana åldersuppgifter brukar inte sällan vara fel och felrisken ökar

givetvis ju längre ifrån hemorten inskrivningen skett. I lokala soldat-registret står också att han var född i Högby i Kalmar län och att han kommenderades fr o m sista maj 1788 på skeppet Prins Gustaf och att han 1789 hamnade i rysk fångenskap och fick avsked. I själva verket erövrades detta skepp av ryssarna vid sjöslaget vid Hogland i Finska viken i juli 1788.

Hallegårds inskrivningsuppgift var inte alldeles lätt att få fram. Först frågade jag vid Krigsarkivets informationsdisk, men de hade inga sådana för Gotland sade de där. Och på landsarkivet i Visby fick jag vid informationsexpeditionen försöka tre gånger vid olika tillfällen och hänvisades alla gånger bara till det lokala båtsmansregistret som finns i Visby landsarkiv och som de har ansvaret för. I det står vid uppgifterna om Hallegård som källhänvisningar enbart mantalshandlingar och Hejde kyrkböcker. Men de hade jag sett, så det måste finnas någon eller några fler källor. För några andra båtsmän fanns det i registret ytterligare några bokstavs-förkortade, svårtydda källhänvisningar till och när jag frågade vad de betydde kallade man från informationsdisken på hjälp. Förre landsarkivarien råkade vara där och dök upp och visade på en ssk register-rbok som gjorts till landskontorets inskrivningshandlingar rörande båtsmän och via den kunde jag nu få fram originalhandlingen.

Åhr 1781. den 18. April, Lät Skoos rote
No 110. af Gåttlands 2:nd Compagnie
åfter Nummer Ordning inskrifva reserve
karlen Jonas Larsson til ordinarie i No 81 Hallegård i ställe
för Jonas Thomeson Halle
gård, som vid Generalmönstringen i Carlsrona d: 26:te
sidstlidne Mars blifvit förafskedad, Waran det denna Jonas
Larsson enl. Stadsfältskären Höögs attest under detta dato
frisk och sund befunnen, 21. åhr gamal, samt född i Högby
S:n på Öland.

Intygar af Wisby Landskontoir ut Supra.

Ax Tigerström

(I vänster marginal i höjd med rad 4 och 5 finns följande anteckning): denne Jonas Larsson blifvit fördubb: i No 41 Stander

Det lokala båtsmansregistret för Gotland har upprättats av en f d arkivarie på Landsarkivet. Han har även skrivit en innehållsrik bok (Kjell Olsson: Det gotländska båtsmans-hället 1646-1887, Ödins förlag, Visby 1993). I den finns också en utförlig källförteckning. Att vara efterklok är lätt; jag borde förstås ha använt mig av den och/eller i förväg förfrågat mig hos Landsarkivet om tänkbara tillgängliga källor.

Några spår efter Hallegård efter 1788 verkar inte finnas och tydligen har han dött i fångenskapen. Citat ur Ols-

sons bok: "Tiden i rysk fångenskap blev för många båtsmän en fruktansvärd upplevelse. Misshandel och död hörde till vardagen".

Hustrun står som änka i husförslängd i Hejde några år senare.

Jonas Hallegård fick med hustrun Caisa Olofsdotter från gotlands-socknen Sanda två döttrar som föddes i Hejde 1784 och 1786. Den äldsta, Anna Cajsa, dog 20 år gammal i hetsig feber. Den yngre, Brita Stina, gifte sig 1811 och blev bondhustru på St. Enbjenne gård i socknen Hogrän. Hon fick 9 barn och har förstas ett stort antal ättlingar. En del finns säkert kvar på Gotland och är alltså släkt med min fru och mina barn. En av mina tre döttrar med sin familj, varav två av våra barnbarn, har blivit gotlands-boende. Min fru är gotländska i andra generationen och har inga raka anor därifrån förutom sin mamma, som kom till Gotland från Stockholm som barnhusbarn och alltså var en första-generations-gotländska. Självt har jag en fjärdedel av mina anor från Gotland via min farmor och även anor från Torslunda socken på södra Öland via min farfarsfar. Min svärfar kom ju som sagt från Öland och han hamnade på Gotland genom giftermål. Hans farfars fars halvbror var alltså Jonas Halle-gård, som således var en föregångare till min svärfar i den släkten som gotlandsingift och gotlandsinvandrare.

Sven Larssons far och svärfar och hans hustrus halvbror liksom hans egen halvbror var alla båtsmän. Men när Sven bara var 11 år kom alltså hans äldre halvbror ut i krig och blev tillfångatagen och hördes inte av mer. Med den här bakgrunden är det ju förklarligt att Sven Larsson trots sina båtmansanor valde bort den banan och i stället efterträdde svärfadern som torpare. Att Svens äldste son fick namn efter halvbrodern Jonas visar väl att dennes minne levde.

Slutligen hade jag hoppats kunna lista ut Lars Ungers anor med samma metodik som jag använt för Lagerström-Boij. Ungers äldste son hette Jonas. Om det var efter farfar skulle Ungers patronymikum kunna var Jonsson. Jag sökte i PLF:s databas i norra fjärdedelen av Öland efter födda 1725-35 med namnet Lars och far Jon. Det fanns två sådana. En noggrann genomgång gav vid handen att ingen av dem passade riktigt in. - Ytterligare en sökning med son Lars och far Jon på hela Öland för samma tidsperiod gav 196 träffar.....

Nå'n gång får man väl erkänna sig besegrad och ge upp? Eller kanske gäller det alltid för släktforskare att bara ta till en time-out och att komma igen?!

Epilog.

Ovanstående var redan tänkt som en färdig artikel. Men jag hade en fundering: eftersom det i landskontorets handlingar i Visby fanns inskrivningshandlingar för de gotländska

båtsmännen kanske det fann motsvarande för de öländska? En förfrågan till Landsarkivet i Vadstena angående detta gav till svar att det fanns generalmönstrings-rullor (GMR) för båtsmän i arkivet för landskontoret i Kalmar, men bara en hänvisning vidare till NAD, alltså Nationella Arkivdatabasen. Jag gick in där via riksarkivets hemsida och hittade en del rullor. Inte heller här gick det att söka på Ölands kompanier, men å andra sidan fanns sidorna scannade, men tyvärr ännu ej indexerade efter innehåll.

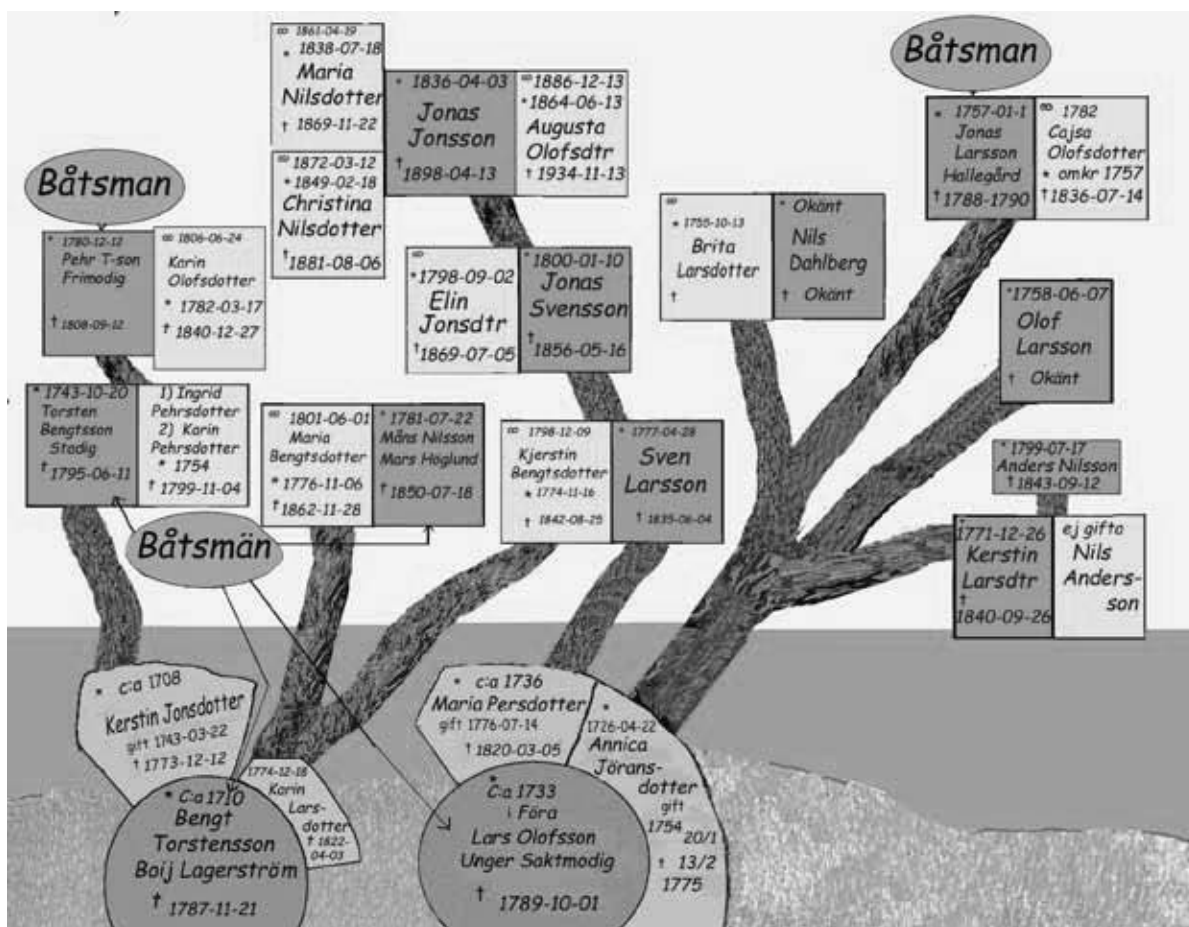
Efter tidsödande letande bland sidorna, där de flesta handlar om Södra Möre-kompanierna, hittade jag sådana från Ölands 1:a kompani. I GMR 1753 framgår att i Köpings socken fanns Bengt Torstensson Lagerström, som antogs 1743 vid en ålder av 32 år. En svårtydd notering fick jag fram: "Siuklig och odugelig af (..) gickt samt har fel på hörselen, cassetas". Födelseplats Östergötland. (Jag kunde alltså inte längre skylla på pesten att han saknades i Ölands kyrkböcker.) Hans beräknade födelseår blir då 1710-11. Men beräkning utifrån uppgifter i mönsterrullor är ofta osäkra. - Noterbart är dock att att han blev, enligt dödsnotisen i kyrkboken 1787, hela 78 år gammal.

I GMR för 1773 hittade jag Lars Olsson/ Olofsson Unger/Sactmodig antagen som fördubblingsbåtsman 1754 vid 20 års ålder och avancerad 1773 till ordinarie 30:e jan. Det visade sig alltså att det inte var Lars U/S:s äldste son som namngavs efter sin farfar utan den näst äldste.

Där stod också Torsten Bengtsson Stadig antagen som fördubblingsbåtsman 1763 och avancerad 16:e jan 1773 till ordinarie.

Fö har jag funnit att en även en son till Stadig, Per Torstensson, blev båtsman under namnet Frimodig och att Lagerströms yngsta dotter Maria blev gift med en båtsman, Måns Nilsson kallad Mars som fördubblingsbåtsman, bytt senare, när han blev ordinarie till Höglund. Avslutningsvis: vanligaste anledningen till båtsmans namnbyte på Öland var alltså ett avancemang från fördubblings-(=reserv)båtsman till ordinarie och därmed ett övertagande av det namn som var knutet till ordinarie tjänsten.

Lars Vejlens

Höstmöte 2012-10-20 i Seniorcentrum

Eskilstuna

Det går tydligen inte att skriva några rader om någon aktivitet inom ESSF i år utan att kommentera det alltid närvarande regnet. Inför höstmötet den 20 oktober i Eskilstuna fanns det ingen medlem som kom med ett torrt paraply och Richard kommenterade fyndigt att medlemmarna droppade in.

Nästan 60 medlemmar kom till mötet som började 13.00 i Seniorcentrums lokaler i centrala Eskilstuna och avslutades efter drygt tre timmar.

Mötet inleddes med en föredragning om järnvägens betydelse för Sörmland. Vi fick en mycket trevlig och en väldigt fyllig bildvisning över järnvägens historia i norra Sörmland av Erik Henriksson och det hördes diskreta "ah och oh" av igenkännande under visningen. Jag kommer själv ihåg hur vi småkillar på vintern kastade snöbollar på ångloket från Norra Station när det passerade Kungsvägen i Eskilstuna.

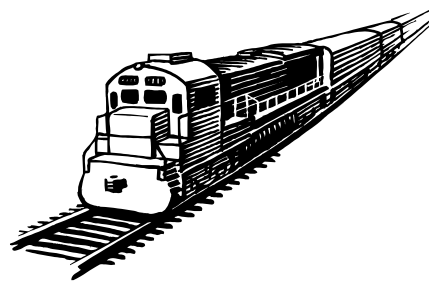
Erik menar att det finns en mängd experter på det rullande järnvägs materialet och fokuserar därför på banor, fastigheter längs med dem, från banvaktstugor via stationshus till bangårdar och inte minst på människorna som hade sin tjänst i järnvägsbolagen.

En banvaktare ansvarade inför banmästaren för upp till 2 km av banan, undantagsvis hade man kanske längre sträckor. Till sin hjälp hade han en rälsgående kärra för sina verktyg men fick själv gå längs banan. Arbetstiden var 12 timmar om dagen 7 dagar i veckan men han hade ledigt varannan söndag. Eriks dokumentation och kunskap imponerade och vi hoppas att det kommer att bli möjligt att ta del av hans kommande bok om TGOJ, ett verk som kommer att omfatta cirka 2000 sidor.

Efter en paus med kaffe och gott bröd började mötesförhandlingarna enligt annonserad dagordning.

De enda punkterna som innehöll viss dramatik var dels frågan om föreningens valberedning, som kommenteras separat av ordföranden och dels frågan om en ny logotyp. Den nuvarande har till dels ifrågasatts.

Ett nytt förslag till logotyp med en kombination av stadvapnen från Strängnäs och Eskilstuna väckte visst gillande men svaret från Eskilstuna kommun, som skiljer sig från Strängnäs positiva svar, är förvånande och ordförande kommer att begära klargörande av kommunens ståndpunkt.

Samtliga kommittéer rapporterade om positiv och imponerande aktivitet. Föreningens ekonomi är god och solid med ett plusresultat i år. Därför lämnas medlemsavgiften oförändrad för nästa år. Det finns plats för fler deltagare i Registervårdsgruppen som träffas i Eskilstunalokalen på måndagar mellan 09.00 och 12.00.

Kommittén för aktiviteter och resor lämnade en enkät med ett antal enkla frågor om medlemmarnas önskemål. Föreningen har kompetens att arrangera vad som helst som är i medlemmarnas intresse men då krävs ett gensvar om önskemål.

Kommittén har bemödat sig att göra det lätt att svara; digitalt via hemsidan, postalt via bilaga till nästa Anbudet och telefoniskt till Eskilstunalokalen på tisdagar och torsdagar mellan 10.00 och 12.00. En sammanställning av svaren kommer att redovisas på hemsidan.

Håkan Danielsson

Våra lokaler är öppna

i Eskilstuna:

Tisdagar o Torsdagar 13:00-18:00

Tredje Söndagen i varje månad 14:00-17:00

i Strängnäs:

Onsdagar 18:00-21:00

Tredje Söndagen i varje månad 15:00-18:00

Öppet ytterligare en vardagseftermiddag planeras.

Kalendarium

Datum	Dag	Klockan	Aktivitet	Plats	Föredragshållare
22 nov	Torsdag	18:30	Vad hittar jag i domböcker och hur forskar jag i dem?	Contrast i Eskilstuna	Ragnar Fornö
28 nov	Onsdag	18:00-21:00	Sista öppettid	Lokalen Strängnäs	
29 nov	Torsdag	13:00-18:00	Sista öppettid	Lokalen Eskilstuna	
4 dec	Tisdag	18:00-19:00	Berättarkväll Gömda gravar och glömda personer i Åker - sidospår som gravinventerare	Strängnäslokalen	Tina Höijer Eva Vajstedt
8 jan	Tisdag		Första öppettiden	Lokalen Eskilstuna	
9 jan	Onsdag		Första öppettiden	Lokalen Strängnäs	
24 jan	Torsdag	18:30	Smeder och smedsläkter	Contrast Eskilstuna	Örjan Hedenberg, Järfälla. Föreningen för smedforskning
5 feb	Tisdag	18:30	Kartforskning med exempel från Strängnäsbygden	Multrum Strängnäs	Kenneth Engvall, Eskilstuna
19 feb	Tisdag	18:30	Oäkta barn - Fader okänd	Contrast Eskilstuna	Calle Lindström, Lindesberg
5 mars	Tisdag	18:30	Att forska i Finlands kyrkoarkiv	Multrum Strängnäs	Leif G:son Nygård, Örebro
16 mars	Lördag	13:00	Årsmöte	Seniorcentrum, Eskilstuna	
19 mars	Tisdag	18:30	Vardagen för de medellösa, fattiga och de inhysta	Contrast Eskilstuna	Nils Mossberg, Eskilstuna Stadsarkiv
2 april	Tisdag	18:30	Att forska i bouppteckningar	Multrum Strängnäs	Ragnar Fornö, Uppsala

Stockholms Stadsarkiv

Torsdagen den 4/10 2012 reste en grupp ESSF-medlemmar till stadsarkivet i Stockholm. Vi blev väl mottagna av Lillemor Björkman, som berättade om arkivet och därefter gick vi på en rundvandring. På eftermiddagen fick var och en en forskningslampa lyste över många!

Lena Sundin Andersson
text & foto

Birgitta Casselöv och Birgitta Karlsson

Gunilla Thörne

Birgitta Karlsson

Inger Larsson

Birgitta Wadman

Nya medlemmar

Leif Riiser

Kung Göstas Väg 12
645 33 Strängnäs

Jan-Evert Janzén

Björnsund 200
645 92 Strängnäs

Åke Eriksson

Sandstengången 1
632 34 Eskilstuna

Bo Andersson

Skördevägen 4
647 50 Åkers Styckebruk

Marja Mikkola

Ekeby Renholmgården
642 96 Malmköping

Tack alla ni som sänt in artiklar till Anbudet. Nu börjar det tryta med underlag till nästa års nummer, så jag uppmanar alla som sitter inne med en kort eller lång berättelse att skicka in den.

Redaktören

Sörmländska Släktforskarmässan

Vasaorden av Amerika

Ulla-Britt Svensson

Arkiv Digital

Tre arkivdamer

Family Search

Foton: Richard Attered

